

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 381/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Ivana Fiačana (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Janou Viktoriou Žvachovou, advokátkou, Včelárska 21, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 51C/68/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 21 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 51C/68/2020, a to uplatnením sudcovskej koncentrácie konania na pojednávaní realizovanom 5. mája 2022 a konaním, ktoré mu predchádzalo a ktoré nasledovalo. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd zrušil uplatnenie sudcovskej koncentrácie a nariadil okresnému súdu ďalej konať. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v konaní o určenie neplatnosti dražby vedenej na okresnom súde. V predmetnom konaní sa 5. mája 2022 uskutočnilo pojednávanie, na ktorom po úvodných prednesoch strán okresný súd zisťoval návrhy na dokazovanie. Sťažovateľ uviedol, že sa ešte k jednotlivým otázkam bude vyjadrovať v priebehu ďalšieho konania. Po zisťovaní navrhovaných dôkazov okresný súd uplatnil sudcovskú koncentráciu konania, v rámci ktorej mal podľa sťažovateľa uviesť, že všetky skutkové a právne tvrdenia považuje za sporné a žalobu považuje za nedôvodnú.

3. Podľa sťažovateľa začalo prejednanie veci súdom neštandardne a nezákonne a z takého nezákonného postupu už nemôže byť spravodlivý rozsudok. Sudcovská koncentrácia bola podľa sťažovateľa uplatnená predčasne, keďže ide o pomerne náročnú vec, v ktorej sťažovateľ ako žalobca poukázal na konkrétne porušenia zákona v jeho neprospech. Podľa sťažovateľa ak okresný súd až po uplatnení sudcovskej koncentrácie uvedie, čo považuje za sporné a čo za nesporné, automaticky tým porušuje právo na spravodlivý proces, pretože strana už nemôže reagovať na názor súdu o obsahu jeho žaloby. Zároveň by mal súd konkrétne sporné tvrdenia označiť, a nie nahradiť ich spoločným označením „všetky“.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho označených práv postupom okresného súdu na pojednávaní konanom 5. mája 2022, a to konkrétne uplatnením zásady sudcovskej koncentrácie, v rámci ktorej okresný súd tiež vyslovil, že všetky skutkové a právne okolnosti považuje za sporné, pričom však neoznačil sporné okolnosti konkrétne, a navyše až avizoval rozhodnutie, keď uviedol, že považuje žalobu za bezdôvodnú.

5. Sťažovateľ v podstate tvrdí, že už tým, že okresný súd na pojednávaní konanom 5. mája 2022 vyhlásil, že uplatňuje zásadu sudcovskej koncentrácie konania, porušil ním označené základné právo na súdnu ochranu. Zároveň sťažovateľ uplatnenie sudcovskej koncentrácie konania spája s predbežným právnym posúdením veci okresným súdom, ktoré vyslovil v súlade s § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

6. V tejto súvislosti je nutné poznamenať, že sťažovateľ namieta procesný postup okresného súdu v konaní, ktoré ešte stále prebieha a nebolo ukončené rozhodnutím ani v prvej inštancii.

7. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 428/2020).

8. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpá všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (napr. III. ÚS 373/2021, I. ÚS 465/2019).

9. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

10. V momentálnom štádiu konania o sťažovateľom uplatnenej žalobe o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby je ochrana základných práv a slobôd sťažovateľa v právomoci rozhodujúceho okresného súdu. Okresný súd na pojednávaní vyhlásil, že uplatňuje fakultatívnu možnosť sudcovskej koncentrácie konania, o čom strany sporu poučil. Sudcovská koncentrácia konania znamená, že na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Zároveň platí, že ak súd na oneskorený procesný úkon sporovej strany neprihliadne, je povinný to uviesť v odôvodnení svojho meritórneho rozhodnutia spolu s uvedením dôvodov. Posúdenie toho, či v konkrétnom prípade je prostriedok procesného útoku alebo procesnej obrany oneskorený, je v diskrečnej právomoci súdu, ktorý pri vyhodnotení tejto skutočnosti musí vziať do úvahy konkrétne okolnosti prejednávanej veci. Je teda na konajúcom súde, či prípadné omeškanie procesného úkonu ospravedlní alebo na neho neprihliadne, a tým mu neprizná procesné účinky.

11. V konkrétnych okolnostiach sťažovateľovej veci je však tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv postupom okresného súdu predčasné. Vzhľadom na to, že konanie ešte nie je ukončené a okresný súd pojednávanie odročil na september 2022 pre účely vykonania dokazovania navrhnutého sporovými stranami, nie je ešte známe, či vôbec nastane situácia, že by na niektoré procesné úkony sťažovateľa uplatnené v konaní okresný súd neprihliadol. To isté platí pre vyslovenie predbežného právneho posúdenia veci, ktoré je posúdením predbežným, teda nie meritórnym posúdením súdneho sporu, ktoré po vykonaní dokazovania okresný súd vysloví a odôvodní v záverečnom meritórnem rozhodnutí. Nehovoriac už o možnosti sťažovateľa využiť proti meritórnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie riadne opravné prostriedky, ktoré mu patria v zmysle platnej právnej úpravy.

12. Ústavný súd vo vzťahu k namietanému postupu súdu prvej inštancie v napadnutom konaní konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej meritórnemu prerokovaniu ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu